

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิจัยกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2242-5900 ต่อ 5751

เรื่อง แร่หายากในประเทศไทย
ผู้เรียบเรียง นางสรุสวดี จันทร์บุญนะ วิทยากรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ ธันวาคม 2568

แร่หายากเป็นกลุ่มธาตุแรร์เอิร์ธ (Rare Earth Elements) หรือธาตุหายากที่อยู่ในอนุกรมหรือตารางธาตุแลนทาไนด์ (Lanthanide series) ธาตุหายากสามารถพบได้ในเนื้อหินเกือบทุกชนิดที่เป็นส่วนประกอบของเปลือกโลก ในปริมาณความเข้มข้นที่แตกต่างกัน และสาเหตุที่เรียกว่า “แร่หายาก” เนื่องจากการพบธาตุหายากในธรรมชาติ มักไม่พบในรูปของแร่บริสุทธิ์ที่สามารถขุดขึ้นมาใช้ได้โดยตรง แต่ต้องมีกระบวนการสกัดแร่แยกแร่และทำให้บริสุทธิ์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและใช้ต้นทุนสูง เพราะธาตุเหล่านี้กระจายอยู่ทั่วไปและมักปะปนกับแร่ชนิดอื่นทำให้ไม่สามารถสกัดออกมาได้ในปริมาณที่คุ้มค่า ทั้งนี้ แร่หายากถูกนำไปใช้เป็นวัตถุดิบที่สำคัญในกระบวนการผลิตหลาย ๆ ด้าน เช่นด้านอุตสาหกรรมสำหรับเทคโนโลยีขั้นสูงทั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องยนต์รถยนต์ไฟฟ้า ระบบนำทางและเรดาร์ ด้านการแพทย์ใช้ในเครื่องตรวจร่างกายโดยใช้สนามแม่เหล็ก ความเข้มสูงและคลื่นวิทยุความถี่จำเพาะ (Magnetic Resonance Imaging: MRI) และการผ่าตัดด้วยเลเซอร์ และด้านการป้องกันประเทศซึ่งนำไปผลิตเป็นอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ

แร่หายากสามารถพบได้ทั่วโลก แต่ประเทศที่มีพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งแร่ที่มีปริมาณสำรองสูงและสามารถทำเหมืองแร่ได้อย่างคุ้มค่าทางเศรษฐกิจมีไม่กี่ประเทศ ซึ่งสำนักงานสำรวจธรณีวิทยาสหรัฐอเมริกา (United States Geological Survey: USGS) ระบุว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นผู้ผลิตแร่หายากรายใหญ่ที่สุดของโลก โดยมีปริมาณการผลิตแร่จำนวนประมาณ 270,000 เมตริกตัน ขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ผลิตแร่หายากเป็นอันดับ 2 ปริมาณการผลิตแร่ประมาณ 45,000 เมตริกตัน หรือประมาณ 1 ใน 6 ของสาธารณรัฐประชาชนจีน อันดับที่ 3 สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีปริมาณการผลิตจำนวน 31,000 เมตริกตัน ในขณะที่ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 5 มีปริมาณการผลิตจำนวนเกือบ 13,000 เมตริกตัน โดยแหล่งแร่หายากของประเทศไทยพบในบริเวณด้านตะวันตกของประเทศตั้งแต่ภาคเหนือจนถึงภาคใต้ ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ อุทัยธานี กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง พังงา และสุราษฎร์ธานี

ทั้งนี้ การทำเหมืองแร่หายากในประเทศไทยพบว่า ยังไม่มีการดำเนินการขุดแร่ในเชิงพาณิชย์ ซึ่งกระบวนการทำเหมืองแร่มักเกิดปัญหาน้ำเสียจากการกระบวนการผลิตที่ปนเปื้อนสารกำมะถันสังกะสีและโลหะ โดยหากน้ำเสียถูกปล่อยออกสู่ภายนอกจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก และการลงนามบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยว่าด้วยความร่วมมือในการพัฒนาความหลากหลายของห่วงโซ่อุปทานของแร่ธาตุสำคัญในระดับโลกและส่งเสริมการลงทุน (Memorandum of Understanding between the government of the United States of America and the government of the Kingdom of Thailand Concerning Cooperation to Diversify Global Critical Minerals Supply Chains and Promote Investments) เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2568 ณ สหพันธรัฐมาเลเซีย จากเหตุดังกล่าวทำให้ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 35 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2568 นายจิตติพจน์ วิริยะโรจน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย และนายภัทรพงษ์ สีสลักดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเชียงใหม่ พรรคประชาชน จึงได้เสนอญัตติด่วนเพื่อขอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาผลกระทบจากการลงนามบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้รัฐบาลดำเนินการแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้น โดยนายจิตติพจน์ วิริยะโรจน์ เห็นว่าการลงนามบันทึกความเข้าใจฯ ส่งผลให้ประเทศไทยเสียเปรียบหรืออาจไม่สามารถยกเลิกการลงทุนบันทึกความเข้าใจฯ นี้ได้ จึงจำเป็นต้องเร่งหาทางแก้ไข และนายภัทรพงษ์ สีสลักดิ์ เห็นว่ามีบางข้อความในบันทึกความเข้าใจฯ ที่ทำให้ประเทศไทยเสียโอกาสเพิ่มขึ้น และควรเพิ่มรายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันและลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่ ตลอดจนขอให้รัฐบาลปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและมาตรฐานการรับรองด้านสิ่งแวดล้อม อีกทั้งควรมีการปรับแก้พิกัดศุลกากรเป็นรายชนิดของแร่เอิร์ธ และควรวางแผนการใช้บันทึกความเข้าใจฯ ให้เกิดประโยชน์กับการเจรจาแก้ปัญหาการทำเหมืองในต่างประเทศที่อาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ซึ่งที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบให้ส่งญัตติดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ดังนั้น แม้การทำเหมืองแร่หายากจะมีผลดีต่อประเทศไทยให้ได้รับประโยชน์ ทั้งในภาคเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม แต่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว เพราะในกระบวนการทำเหมืองแร่หายากจะเกิดมลพิษทั้งน้ำเสียที่ปนเปื้อนโลหะ รวมทั้งเกิดการปนเปื้อนในดินและอากาศ ซึ่งการเตรียมความพร้อมหากดำเนินการทำเหมืองแร่หายากในประเทศไทยจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องทั้งกรมทรัพยากรธรณี และกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ควรกำหนดหลักการและแนวทางปฏิบัติในการกำกับและควบคุมการทำเหมืองแร่ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวด นอกจากนี้ รัฐบาลควรปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการตรวจสอบย้อนกลับเพื่อป้องกันมลพิษข้ามแดนและให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการทำเหมืองแร่เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชุมชนในพื้นที่ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรแร่ และการรักษาคุณภาพสภาพแวดล้อมให้คงอยู่ต่อไป

บรรณานุกรม

คุ้มไม่คุ้ม พร้อมไม่พร้อม? มองข้ามข้อดี สัมปทานแร่ “แรร์เอิร์ธ” ไทยได้หรือเสีย? (2568). สืบค้น 14 พฤศจิกายน 2568

จาก https://www.matichon.co.th/prachachuen/news_5434325

พท.-ปชน. ชงญัตติด่วน MOU แร่แรร์เอิร์ธ อัดรบ. ขาดความรู้ทำไทยเสียประโยชน์ เผลียงพลาแต่ยกแรก? (2568)

สืบค้น 8 ธันวาคม 2568 จาก https://www.matichon.co.th/politics/news_5434274

รู้จัก “แรร์เอิร์ธ” พบที่ไหนในไทย 10 ประเทศมีปริมาณสำรองมากที่สุดในโลก. (2568). สืบค้น 14 พฤศจิกายน 2568

จาก <https://www.prachachat.net/general/news-1909011>

รู้จัก “แรร์เอิร์ธ” แร่หายาก-พบได้ในหลายจังหวัดของไทย. (2568). สืบค้น 14 พฤศจิกายน 2568 จาก

<https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1/260107>

"แรร์เอิร์ธ" คืออะไร ทำไมสหรัฐถึงอยากได้จากยูเครน เพื่อคานอำนาจจีน. (2568). สืบค้น 14 พฤศจิกายน 2568

จาก <https://www.amarintv.com/news/social/508185>

"แรร์เอิร์ธ" เมื่อแร่หายากกำหนดอำนาจโลก?. (2568). สืบค้น 14 พฤศจิกายน 2568 จาก <https://www.thaipbs.or.th/now/content/3299>

วิเคราะห์ MOU แรร์เอิร์ธ กับความเสี่ยงสิ่งแวดล้อม ใครได้-ใครเสีย?. (2568). สืบค้น 14 พฤศจิกายน 2568

จาก <https://thestandard.co/rare-earth-mou-environmental-risk/>

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2658). **สรุปการประชุมสภาผู้แทนราษฎร**. สืบค้น 20 พฤศจิกายน 2568

จาก [https://web.parliament.go.th/assets/portals/1/fileups/218/files/สรุปประชุมสภาผู้แทนราษฎร%20ครั้งที่%2035%20\(30%20ต_ค_%2068\).pdf](https://web.parliament.go.th/assets/portals/1/fileups/218/files/สรุปประชุมสภาผู้แทนราษฎร%20ครั้งที่%2035%20(30%20ต_ค_%2068).pdf)